

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

stran 3
**STA PREVOZNIK IN
PEK SOVRAŽNIKA
DRŽAVE?**

stran 4
**VELIKO
DVORIŠČE ŠE
VEČJE TOVARNE**

stran 8
**NOČEMO
ŠE NA
ZAPEČEK**

stran 6
**Peljali smo se
v neznano**

Žirovska cesta še zaprta

Škofja Loka, 26. oktobra — V soboto naj bi Žirovci in drugi, ki so sodelovali pri obnovi odseka ceste Trebija—Selo, slovesno prerezali trak. A kot jo navadno rado zagode ob najbolj nepravem trenutku, jo je to pot v obliki deževja ob koncu tedna, ki je zagrozilo, da se s hriba nad cesto pri Zelenakovi grapi utegne utrgati večji zemeljski plaz. Lado Bernard iz Lokainvesta je danes dejal, da je možnost plazu presenetila celo geologe.

Varnost na cesti je pomembnejša od strženja otvoritvenega traku. Žirovska cesta od Trebije do Sela je torej spet zaprta in bo predvidoma do konca tega tedna do 2. novembra. Zemljo s hriba zdaj odvažajo. Kako bodo nato hrib oziroma cesto zaščitili, ali s škarpo ali kako drugače, se bodo odločili po temeljitem geološkem pregledu tal.

H. J.

Komu zvoni?

Razmere so prav zdaj take, da postaja nacionalna kultura vse pomembnejša. Toda kaj dosti se s tem pri nas ne kaže tolažiti, saj smo v nedavni preteklosti prav s to pomembnostjo še opletali. Že skoraj naivnosti bi kazalo pripisati odločitve in pristajanje na vse manjši in manjši delež narodnega dohodka za kulturo. Tik pred zdajci, ko ima kultura že posekane prste in deblo tega tela sem in tja kaže tudi že kakšen odmrl štrcelj, pa je vendarle slišati dovolj prodoren glas, da debela ne smemo posekati. Kdo, če ne kultura, mora napajati korenine tako pomembne za nacionalno identiteto nekega naroda? Nam res manjka preudarnosti, zahtevnosti in končno tudi notranje trdnosti, da lahko glasneje ob vsem brezpravju, ki ga ureja birokratski aparat, obvarujemo kulturo?

Pa ne le kulturo, na oltar stabilizacije smo žrtvovali dobršen del družbenih dejavnosti, v veri, da se bo vse povrnilo v obliki boljših rezultatov drugje, v vesplošnem družbenem razvoju. Zdaj je politika zategovanja pasu dokončno pokazala vse svoje slabe strani. V kulturi se to kaže drastično: namesto 200 naslovov slovenskih knjig, jih je v tri četrtine leta izšlo le 45. Čez republiške in državne meje skorajda ne gostujemo, še malo pa se ne bomo po kulturni plati več poznali. Bomo zaprli knjižnice? Bomo pustili nadaljnemu propadanju svojo kulturno dediščino. Naj utihne beseda v gledališču?

Na vsa ta vprašanja so iskali odgovore v slovenski Kulturni skupnosti. Toda delegati so bili ogorčeni ne le nad tem, da so omejitve ostale brez učinka na tisto, zaradi česar so bile sprejete: stabilizacija gospodarstva kot da je na začetku; bolj jih vznemirja zdaj to, da so pravzaprav v položaju, ko so razlašeni pravice, da skrbijo za razvoj nacionalne kulture. Kaj drugega neki so administrativne odločbe, interventni zakoni kot omejevanje samoupravljanja tudi v kulturi.

Zdaj je to vsem jasno. In zadnji čas je. Kajti na plan že bodejo posledice kulturne suše, pa ne le na tako imenovanem kulturnem področju, pač pa tudi v družbi, katere kultura je tudi njen sestavni del.

L. M.

V središču pozornosti Zihlerovih dni so bile ustavne spremembe

Slovinci v federaciji

Ljubljana, 23. okt. — Zihlerovi dnevi, ki jih prireja Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani, so bili letos bolj vabljivi in obiskani kot običajno, k temu je seveda prispevala aktualna tema: Slovenija v jugoslovanski federaciji.

Slovenski družboslovci so skupaj z gosti z nekaterih jugoslovanskih fakultet in inštitutov na letošnjih Zihlerovih dnevih obravnavali resnično aktualno temo, ki so jo v svojih referatih in mislih najpogosteje usmerili k ustavnim spremembam. Vse kaže, da postajajo nekakšen preizkusni kamen (v slovenski zgodovini bi jih seveda lahko še našli), kako pogumno bomo zagovarjali svojo državnost, v kolikšni meri bo uveljavljen koncept demokracije, ki sloni na posamezniku, kakršen v nasprotju vanju, etatizmu in avtarkiji v Sloveniji dobiva vse večjo podporo, marsikje v Jugoslaviji pa jo tolmačijo kot slovensko drugačnost, kar poraja konflikte, očitke in predsodke. Nasproti »slovenskemu sindromu« lahko postavimo misel, da federalizem dobiva napačno obliko, ki ogroža vse narode, ne le slovenskega. Nesporazumi pa marsikdaj tičijo v spregledanem dejstvu, da je naša skupna zgodovina kratka in da je za jugoslovanske narode značilna izredna separatnost zgodovinskega spomina.

M. V.

Odločitev državnega vodstva

Po šestih letih na Kosovu spet izredni ukrepi

KRANJ, 26. OKTOBRA — Predsedstvo Jugoslavije je na seji, na kateri so bili tudi najodgovornejši voditelji Srbije in s Kosova, sklenilo v pokrajino poslati posebno enoto milice zveznega sekretariata za notranje zadeve. Organizirana sovražna dejavnost s stališča albanskega nacionalizma in separatizma in s stališča srbskega in črnogorskega nacionalizma se je okrepila. Politično varnostni položaj se poslabšuje in so vse možnosti še nadaljnega poslabševanja in ogrožanja varnosti. Skladno z 8. členom Zakona o temeljnih sistema državne varnosti so se odločili, da varnostni razlogi zahtevajo posredovanje posebnega odreda milice zveznega sekretariata za notranje zadeve. Način delovanja in pristojnosti določita predsedstvo SFRJ in zvezni izvršni svet.

Po šestih letih, po letu 1981, ko se je pokazala kosovska kriza v najhujši ostrini, se torej odred milice vrača na Kosovo. Kaj to pomeni? Pomeni, da se je položaj v pokrajini še zaostрил, da so bili vsi dosedajni ukrepi neuspešni, da sami na Kosovu niso sposobni obvladovati položaja in da je Kosovo resnično nevaren sod smodnika.

Poseben odred bo varnost nedvomno zagotovil, vendar bodimo prepričani, da je to le začasna rešitev in da morata mir in sožitje v pokrajini zavladati brez izrednih ukrepov.

J. Košnjek

Spominski kamni v Dragi so obnovljeni — Obljube Občinskega odbora zveze borcev v Radovljici, ki ima med drugim na skrbi tudi grobišče talcev v begunjskem grajskem vrtu in v Dragi, so se uresničile: spominski kamni v Dragi bodo te dni dokončno obnovljeni. Zahvala za to veliko delo gre kranjskemu kamnoseku Leopoldu Šajnu, ki se je resnično potrudil in večino kamnov obrusil in prenovil kar na grobišču, le nekaj spomenikov, ki so bili najbolj poškodovani, je obdelal v delavnici. Ob letošnjem dnevu mrtvih bo torej tudi grobišče v Dragi kazalo lepšo podobo. — Foto: D. Dolenc

Prešernovo gledališče na Borštnikovem srečanju

Maribor — V takoimenovanem spremljevalnem programu Borštnikovega srečanja slovenskih gledališč se v sredo v mariborskemu občinstvu predstavlja Prešernovo gledališče iz Kranja z Augusta Strindberga Gospodično Julijo. Nato pa bodo v kranjski gledališčnici z istim delom nastopili v Varaždinu. V novembru pa bo varaždinsko gledališče kranjskemu vrnilo obisk. Na sliki: igralec Bernarda Oman in Tine Oman.

30 let delovanja slovenskih klubov OZN

Visoko priznanje ob mednarodnem letu miru

Ljubljana, 24. oktobra — Letošnji dan OZN so slovenski klubi še posebno slovesno proslavili, saj so ob tridesetletnici delovanja prejeli visoko priznanje generalnega sekretarja OZN Pereza de Cuellarja. Center klubov OZN v Sloveniji so proglasili za sla miru, visoko priznanje pa je vodji centra, Mateji Vraničar izročil direktor informacijskega centra ZN v Beogradu Nobuaki Oda.

V Sloveniji so prvi klub OZN ustanovile tabornice iz Ptuja leta 1957, ko so se vrnile z izleta tabornikov v Palah. Zanimanje za dejavnost klubov OZN je bilo iz leta v leto večje, trenutno pa v Sloveniji štejejo okrog deset tisoč članov. Na slovenskih osnovnih šolah deluje okrog 400 klubov OZN, na srednjih šolah okrog 137, v dijaških domovih 33, v krajevnih skupnostih 9, v delovnih organizacijah štirje in na univerzi eden.

Najpomembnejša je njihova dejavnost in vzgoja za mir in razširjanje mirovnihih gibanj, je na osrednji proslavi ob dnevu OZN in 30-letnici delovanja klubov OZN poudaril predsednik republiške konference SZDL, Jože Smole.

V. Stanovnik

Mladi gasilci pokazali veliko znanja

Kranj, 25. oktobra — Občinska gasilska zveza iz Kranja je ob izteku meseca požarne varnosti konec minulega tedna pripravila tradicionalni gasilski kviz. Sodelovalo je 40 ekip mlajših in starejših pionirjev ter mladincev, ki so pokazali ogromno znanje iz požarnega varstva, preventive ter tehnike in organizacije gasilstva.

Med mlajšimi pionirji so zmagali mladi gasilci iz Britofa, drugi so bili iz Srednje vasi in tretji z Zgornjega Brnika. Med starejšimi pionirji so zmagali Cerkljani, drugi so bili mladi iz Predoselj in tretji z Zgornjega Brnika. Najboljši mladinci so tisti iz Britofa, drugi z Zgornjega Brnika in tretji iz Cerkelj. Poleg prehodnega pokala so prvouvrščeni od pokrovitelja, Zavarovalne skupnosti Triglav, dobili v dar vedrovko, drugi in tretji pa gasilsko uniformo. Mentorjem so razdelili ročne gasilske aparate.

D. Ž.

Ljubljanska banka
Temeljna banka Gorenjske

NON STOP
VAŠ BUTIK
TURISTIČNIH
USLUG

KOMPAS
LETALIŠČE
BRNIK
TEL.: 22-347
NON STOP

Prvi daljši postanek je bil na Raščici pri Trubarju.

Na Raščici je bil tudi že čas za malico: tokrat je bil naš »boter« Špercerlja Bled. Dobro se je odrezala.

Močan vtis je na vse izletnike napravil mogočni konstanjeviški grad, ki je iz leta v leto bogatejši, ne le z obnovljenimi zgradbami, temveč tudi z umetniškimi zbirkami.

Najmlajši naročnik pa je bil z nami Mrakov Jaka, Jejlarjev iz Delnic. Njegov stari oče Jakob je bil med prvimi naročniki in ko je pred leti umrl in so pri hiši dobili njega, Jakoba mlajšega, velja zdaj za naročnika on. Kljub temu, da ni imel prave družine, se ni dolgočasil.

Albina Kalan z Oreha je bila najstarejša naročnica na izletu: 14. decembra jih bo imela 85. Enkrat je bila že na izletu z nami, pred mnogo leti, v bolnici Franji, a tale izlet, pravi, je presegel vsa njena pričakovanja.

Stanko Erzenov iz Zapuž pri Begunjah si ni mogel kaj, da ne bi dvignil kozarca, nazdravil vsem in s svojim še vedno lepim tenorjem zapel tisto lepo staro vinsko pesem »Oče nebeški glej...«

Tote so bili pa naši osemdesetletniki. Veseli in zadovoljni so bili in tudi poskočno so še zaplesali, ko je zagodel meh.

Toliko nas je bilo vseh skupaj.

Jubilejni izlet je bil namenjen le našim starim naročnikom

PELJALI SMO SE V NEZNANO

Letos Gorenjski glas praznuje 40-letnico in kot prvi izmed nekaj praznovanj, ki jih pripravljamo ob tej okrogli obletnici, je bil izlet 80 naših zvestih naročnikov po poteh slovenske kulture.

Kot smo ugotovili na tej poti, so nekateri naši naročniki že več kot 40 let zvesti »Gorenjcu«. Nekaj jih je bilo med njimi, ki so bili pred vojno naročeni na Kovinarja, njegovega predhodnika, ki je izhajal na Jesenicah in na Naše delo, ki je izhajalo v Kranju. Preko 500 prvih naročnikov se nam je javilo, a kaj, ko vseh ne moremo vzeti s seboj. Izžrebali smo jih za dva avtobusa in jih popeljali v neznano. Ostali pridejo na vrsto spomladi, pa spet jeseni in tako naprej.

Značke so letos zamenjale nalepke, vsak pa je dobil tudi dobri stari ohtelček, poln dobre kačje slinice, za preganjanje jutranjih slabosti. Prva postaja je bila na Turjaku, za kofetek, streljaj naprej, na Trubarjevi Raščici, pa je bil prvi daljši postanek. Na obnovljeni domačiji z mogočnim mlinom in žago, kjer je leta 1508 ugledal luč sveta oče slovenske knjige Primož Trubar, smo prisluhnili zgodbi njegovega življenja, ki je v svoji plemeniti ustvarjalnosti dobesedno izgovarjalo za »te lube Slovence«.

Od tod nas je pot vodila mimo Novega mesta do kartuzijanskega samostana Pleterje. Film o samostanu, ki so nam ga zavrteli v obnovljeni stari gotski cerkvi, nam je prikazal vso lepoto tega delčka slovenske dežele, ohranjanje starih kultur, način življenja kartuzijancev, enega najstrožjih samostanskih redov v Evropi. V samostanu je danes tudi spominski muzej narodnoosvobodilne borbe tega konca Dolenjske. Poznano je namreč sodelovanje pleterških menihov s partizani. Še danes o bojih okrog Pleterji, ki so za svojimi zidovi skrivali ranjene partizane, priča s strelji oškrobljen omet cerkve in drugih samostanskih stavb.

Začrtana pot je bila dolga in hiteti smo morali naprej. Tokrat v Kostanjevico, dolenjske Benetke, in v grad, kjer so nekoč živeli cistercijanci, ki je danes najbolj poznan po svoji Formi vivi. Mogočen grad oziroma samostan, ki ga Dolenjci pridno obnavljajo že dobrih trideset let, vse bolj dobiva prvotno podobo in mogočnost. Z 234 arkadnimi loki, ki obdajajo veličansko dvorišče, je eno izmed največjih te vrste v Evropi. Tu smo si ogledali galerijo in stalno razstavo slikarja in grafika Božidarja Jakca, stalni razstavi likovnih del Jožeta Gorjupa in Franceta Kralja pa seveda zbirko oljnih slik starih mojstrov — nekatera dela pripisujejo celo velikemu flamskemu slikarju Van Dycku — ki jih je galeriji odstopila kartuzija Pleterje.

Tudi od Kostanjevice in od zelene Krke smo se morali kar prehitro posloviti. Čez njene mostove smo jo ubrali proti dolenjski magistrali. Priznati moram, da do zadnjega nismo vedeli, kam gremo. Naša vodiča nista in nista hotela izdati kake skrivnosti. Nazadnje smo se znašli v Čatežu, v Zdraviliškem domu, pri pogrnjenih mizah. Dobro kosilo so nam pripravili čateški kuharji in prijazna dekleta so nam stregla. Na koncu so priznala, da tako prijetne skupine že dolgo niso imela v jedilnici. Mi pa smo potem, ko se je vince v kozarkah zaiskrilo, posebej počastili naše 80-letnike. Kar deset jih je bilo z nami. Šavsov Ciril iz Preddvora je tu raztegnil svoj meh za ples. Tako praznično in lepo je bilo vse skupaj, da si Stanko Erzen iz Zapuž, tenorist, ki je 53 let pel v Linhartovem zboru, ni mogel kaj, da ne bi dvignil kupice, nazdravil vsem zbranim in zapel tisto najlepšo: »Oče nebeški glej...«

Prišla je tudi ura odhoda. Zdaj smo prvič vedeli, kam gremo. Veselo je bilo v obeh avtobusih, kajti »mikrofon je bil vaš«. Na koncu smo si zaželeli, da bi se za Glasovega Abrahama spet takole našli in se lepo, lepo imeli...

Polde Šenk iz Hrastja pri Kranju: »Ne morem vam povedati, kako sem srečen, da sem z vami. Prejšnji četrtek sem imel rojstni dan, 78 let, v petek sem bil pa v Gorenjskem glasu izzreban. Bilo je kot darilo za rojstni dan.«

Viktor Košir iz Zapog pri Vodlicah, ki je prav danes dopolnil 80 let: »Tak firbec me je imel, kako je na vašem izletu. Sam sem namreč dvajset let organiziral izlete za smledniške upokojence. Zdaj vidim, da je z nami na izletu res tako lepo in zanimivo, kot so pripovedovali.«

O našem izletu bo danes, v torek, od 17. do 19. ure spregovoril tudi žirovski radio: z nami je bila namreč tudi njegova dopisnica Katarina Jelenc.

Ena naših najstarejših naročnic je bila tudi 82-letna Franciška Novak iz Cerkelj. Drugo berglo je za ta dan pustila kar doma.

Vesela pesem se je glasila po Čatežu.

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists various individuals and their details.

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

DRUŽINE - 2 člana

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists family groups and their details.

SAMSKI OBČANI

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists members and their details.

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

BORCI NOV

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

INVALIDI

4 člani

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

3 člani

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

1 član

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

UPOKOJENCI

3 člani

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

1 član

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

UPOKOJENCI, ki lahko pridobijo samo stanovanja, kupljena iz sredstev Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Table with 5 columns: Zap. št., Priimek in ime, Naslov, Zaposlitev, Štev. točk. Lists individuals and their details.

